

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-24>

УДК 338.242.4.025.12:005.334](597):[616.98:578.834.1]-036.21COVID-19

АНТИКРИЗОВЕ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ У В'ЄТНАМІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

ANTI-CRISIS STATE REGULATION OF THE ECONOMY IN VIETNAM UNDER CONDITIONS OF COVID-19 PANDEMY

Краснопьоров Петро Вікторович

аспірант,

Харківський гуманітарний університет

«Народна українська академія»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4577-1565>

Krasnoporov Peter

Kharkiv University of Humanities "Popular Ukrainian Academy"

У статті розглядається економіка В'єтнаму під час пандемії COVID-19, та спричиненою внаслідок її економічною кризою – надається статистичний матеріал та проводиться дослідження розвитку економічних труднощів у країні, та їх наслідки для економіки та суспільства В'єтнаму. Аналізується державне регулювання для подолання економічних труднощів у В'єтнамі та робляться висновки щодо ефективних заходів за допомогою яких уряд В'єтнаму зміг подолати багато негативних ефектів для економіки країни в умовах пандемії COVID-19, а також робиться висновок про те, що досвід В'єтнаму у подоланні економічних наслідків пандемії COVID-19 може бути корисний для України. На підставі великого статистичного матеріалу, у статті наведені таблиці і робиться аналіз успіхів і невдач державного регулювання економіки у В'єтнамі під час пандемії. У висновках до статті автор дає характеристику моделі державного регулювання економіки в Соціалістичній Республіці В'єтнам та ролі державного регулювання у цій країні під час надзвичайного стану, викликаного пандемією COVID-19, і дає рекомендації для економіки України. Досвід В'єтнаму може бути корисний для багатьох країн світу, в тому числі і для України, у багатьох аспектах: у державній підтримці підприємств та державному регулюванні економіки під час кризи, викликаного пандемією, у мобілізації медичної сфери держави в умовах пандемії, тощо.

Ключові слова: економіка В'єтнаму, економічні кризи, пандемія COVID-19, світова економічна криза 2020 р., державне регулювання економіки під час економічної кризи.

The article is devoted to the analysis of models of state regulation of the economy, which have been implemented in Vietnam during the COVID-19 pandemics period. The statistics of economic development (GDP and GDP per capita and other major social and economic indicators) during the COVID-19 pandemics period of the Socialist Republic of Vietnam are analyzed and several graphs and tables have been created for the scientific research purposes. According to the research data, it has been proved that Vietnam appeared to be one of the very few countries in the world, which managed to come with the positive economic growth in 2020 and to improve slightly its major economic indicators (like GDP, GDP per capita, especially in comparison to the world average level) showing about 2% rate of economic growth. Throughout the article the comparative analysis of successes and failures of different models of state regulation during the COVID-19 pandemics is given. The article provides comparative tables of the major social and economic indicators of Vietnam and other neighboring counties of South-East Asia. For the successful economic development of a country – political stability must be maintained in the country. In Vietnam, the leadership of the country decided not to divide society by political issues and disputes, but to focus on the economic development of the country, in order to overcome the economic backwardness, poverty, and to solve social problems. In conclusions of the article, the author claims that the experience of economic policy in Vietnam during the COVID-19 pandemic proved its effectiveness at the present stage of civilization development. The author points out that: Vietnam, despite its still relatively weak economic basis appeared to be able to struggle very effectively with the COVID-19 pandemics; The economy of Vietnam was able to overcome the economic difficulties related to the pandemics significantly better than the economies of most of the other countries in the world; The authorities of Vietnam were able to react effectively on the challenges of the pandemics: reorientation of foreign trade to new markets; on the background of international tourism restrictions, the Vietnamese authorities have decided to develop domestic tourism to support the country's economy; providing support for companies facing the effects of the pandemic; effective anti-epidemic policy in the field of medicine and establishment of manufacturing of relevant medical and anti-epidemic products. Vietnam's experience can be useful for many countries around the world, including Ukraine,

in many respects: in state support of enterprises and state regulation of the economy during the crisis caused by the pandemic, in the mobilization of the medical sector in a pandemic, and so on. Summarizing the above written, we can point out that due to rather successful measures to combat the spread of COVID-19 and to support the economic growth in Vietnam, it is now possible to test the mechanisms of adaptation to the new post-pandemic era, which affects not only the economy but also the healthcare sphere. Minimizing the spread of the pandemic in the country is certainly a great success, but the final result of the struggle against the coronavirus will be largely determined by the state of the economy after the end of the pandemic in the world.

Keywords: economy of Vietnam, economic crises, COVID-19 pandemic, 2-2020 world economic crisis, state regulation of economy during economic crisis.

Постановка проблеми. У 2020–2021 рр. уряди багатьох країн світу зіткнулися з проблемою ефективного керування та державного регулювання економіки в умовах світової економічної кризи, спричиненою пандемією COVID-19.

З економічними труднощами зіткнулися майже усі країни. Ситуація погіршувалась характерними властивостями пандемії COVID-19: новий вірус, який швидко розповсюджується і зовсім невідомий медичній науці. Уряди багатьох країн були вимушені вжити карантинних заходів з метою зупинити подальше швидке розповсюдження епідемії. Ці заходи дуже швидко почали сприяти негативний вплив на економіку, економічний розвиток багатьох країн по усьому світу. Майже зупинилась робота багатьох секторів сфери послуг: кафе, ресторани, індустрія туризму, авіаперевезення та багато інших галузей сфери послуг.

Проте, економічні показники різних країн світу та дії урядів в умовах світової пандемії біли досить різними. Аналіз, вивчення досвіду економічної політики у різних країнах світу, антикризового державного економічного регулювання, антикризових заходів та винесення наукових висновків з наданням конкретних економічних порад, – є важливим науковим та практичним питанням. У даній статті ми проаналізуємо як розвивалась економіка В'єтнаму під час пандемії COVID-19, та які заходи застосовував уряд В'єтнаму під час пандемії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початком розвитку світової економічної кризи, викликаною епідемією COVID-19, багато економістів, фахівців з різних галузей економічної науки (економічна теорія, статистика, економічна історія, міжнародна економіка, тощо) почали проводити дослідження з приводу впливу світової пандемії COVID-19 на економічний розвиток різних країн світу, насамперед, досліджувались негативні економічні наслідки світової пандемії. Серед наукових публікацій на пост-радянському просторі слід відмітити наукову працю Найдьонова

Миколи Дмитровича (Найдёнов Николай Дмитриевич) «Теоретические основы регулирования экономики в условиях пандемии COVID-19» [1, с. 12–17].

Серед публікацій та досліджень у західних країнах слід звернути увагу на публікацію Альберта Алеманно (Alberto Alemanno) – Taming COVID-19 by Regulation: An Opportunity for Self-Reflection (European Journal of Risk Regulation, 11 (2020)) [2, pp. 187–194], публікацію Джоанни Вільсон (Joanna Wilson) “The economic impact of coronavirus: analysis from Imperial experts” [3], збірник публікацій “Economics in the time of COVID-19” під редакцією Ричарда Болдвіна (Richard Baldwin) та Беатрис Ведер ді Мауро (Beatrice Weder di Mauro) [4].

Жваве обговорення проблеми поширення коронавірусної хвороби відбувається у засобах масової інформації, де свої погляди висловлюють міністри, представники владних структур, провідні економічні експерти, соціологи та політологи, інші провідні фахівці з цього питання. Зокрема, це А. Гурріа, К. Лагард, Р. Хатт, І. Петрашко, А. Пустова, В. Медечук, А. Амелін, А. Блінов, В. Каценельсон, Я. Лаврик, Д. Монін та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Державне регулювання під час пандемії COVID-19 все ще уявляє собою велику наукову цінність та інтерес, оскільки, по-перше, проблема не дуже добре вивчена світовою економічною наукою, а по-друге, криза, спричинена пандемією все ще не подолана повністю, та її наслідки, як медичні, так й економічні, все ще відчуваються у багатьох країнах світу.

Дослідження шляхів та механізмів державного регулювання економіки у різних країнах світу, з метою зробити висновки – які шляхи, методи державного регулювання, в різних країнах світу, стали найбільш ефективними – є важливим питанням для економічної науки.

Слід відзначити, що досвід саме В'єтнаму не досить добре вивчений та проаналізований як у західній економічній літературі, так і на пост-радянському просторі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз заходів антикризового державного регулювання економіки у В'єтнамі в умовах пандемії COVID-19. Дослідження шляхів та механізмів державного регулювання економіки у В'єтнамі в умовах корона-вірусної кризи, з метою зробити висновки – які шляхи, методи державного регулювання у В'єтнамі стали найбільш ефективними – та надати практичні поради для економіки України та інших країн світу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Вплив COVID-19 на економіку В'єтнаму. Як і в більшості країн світу, економіка В'єтнаму значно постраждала внаслідок епідемії COVID-19 у зв'язку зі сповільненням росту економіки, зменшенням попиту на продукцію державних та приватних підприємств, спаду фондових бірж, та зменшення кількості туристів, унаслідок чого сотні тисяч людей втратили роботу, та виживають переважно на допомогу по безробіттю.

Незважаючи на уповільнення економічної активності та зниження кількості інвестицій, спричинені пандемією, згідно з доповіддю Азіатського банку розвитку темпи зростання ВВП В'єтнаму все ще залишаються одними з найвищих в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Слід відмітити, що В'єтнам опинився у числі досить небагатьох країн світу, яким вдалось запобігти економічному спаду у 2020 році. Економічне зростання, хоча й уповільнилось, тим не менш, склало 2,9%, що є досить добрим показником у масштабах світової економіки для 2020 року [5].

Якщо проаналізувати ключові показники економічного розвитку країн Південно-Східної Азії (та Китаю) у 2020 році, то макроекономічні показники В'єтнаму виглядають досить

непогано у порівнянні з іншими країнами в регіоні. Наведемо дані у таблиці 1.

Як можна побачити з таблиці 1, з усіх країн Південно-Східної Азії лише В'єтнаму вдалося запобігти спаду ВВП у 2020 році (Китаю також), у той час, як майже усі інші країни регіону продемонстрували негативні показники економічного розвитку у 2020 році.

Різні країни зіткнулися з проблемою пандемії COVID-19 з різними ступенями готовності. Зрозуміло, що, по-перше, відрізняється економічний рівень країн, та, в залежності від рівня економічного розвитку, також відрізняється ступінь розвитку системи охорони здоров'я, розвиток систему зв'язку.

Наведемо дані про ступінь готовності країн Південно-Східної Азії до пандемії COVID-19 у таблиці 2.

Як можна побачити з наведеної таблиці, серед країн регіону, В'єтнам можна охарактеризувати як країну, котра була помірковано добре підготовлена до пандемії COVID-19. Якщо проаналізувати стан розвитку системи охорони здоров'я (а в умовах пандемії COVID-19 – це є майже найважливішим соціально-економічним показником), то можна побачити, що у В'єтнамі кількість лікарів на 10 000 осіб населення дещо нижча, ніж у більш економічно розвинених країнах у регіоні – Сінгапур, Малайзія, і нижче, ніж на Філіппінах, але майже на одному рівні з Тайландом. Кількість молодшого медперсоналу у В'єтнамі суттєво нижча ніж у Сінгапурі, Малайзії, Тайланді, дещо нижча ніж у Індонезії, проте декілька вище, ніж у Лаосі, Камбоджі, М'янмі, на Філіппінах. У той же час, треба відмітити, що забезпеченість лікарняними ліжками у В'єтнамі – найкраща у регіоні (навіть вище, ніж у Сінгапурі). Також, доля витрат на охорону здоров'я (як відсоток від ВВП) – одна з найвищих у регіоні.

Таблиця 1

Ключові показники соціально-економічного розвитку В'єтнаму та країн Південно-Східної Азії у 2020 році

	В'єтнам	Китай (для порівняння)	Тайланд	Камбоджа	Лаос	Малайзія	Індонезія	Сінгапур	Філіппіні
Зростання(спад) ВВП (%)	+2,95%	+2,34%	-6,1%	-3,14%	-0,44%	-5,65%	-2,07%	-5,39%	-9,57%
Інфляція (%)	3,22%	2,39%	-0,85%	2,94%	5,1%	-1,14%	2,03%	-0,18%	2,64%
Безробіття	2,27%	4,24%	1,02%	0,13%	0,95%	4,55%	4,11%	5,19%	3,36%

Джерела [6; 7]

Таблиця 2

Ступінь готовності країн Південно-Східної Азії до пандемії COVID-19

Країна	система охорони здоров'я			
	Лікарі	Молодші медпрацівники	лікарняні ліжка	Витрати на охорону здоров'я (% ВВП, 2016 р.)
	На 10 000 осіб, 2010–2018 рр.			
Сінгапур	23,1	72	24	4,5
Малайзія	15,1	41	19	3,8
Тайланд	8,1	30	21	3,7
Філіппіни	12,8	2	10	4,4
Індонезія	3,8	21	12	3,1
В'єтнам	8,2	14	26	5,7
Лаос	5,0	10	15	2,4
М'янма	8,6	10	9	5,1
Камбоджа	1,7	10	8	6,1

Джерело: [8, с. 5]

Було чимало підстав припускати, що від епідемії, викликаній COVID-19, могло постраждати безліч жителів В'єтнаму. Адже, по-перше, у В'єтнаму протяжний кордон із Китаєм (1281 км), який першим зіткнувся з коронавірусом. Багато в чому саме географічним сусідством обумовлено активний туристичний обмін та інші гуманітарні зв'язки між двома країнами, при тому, що у двосторонніх відносинах існують серйозні проблеми через територіальну суперечку у Південно-Китайському морі.

До 2020 року потік китайських туристів до В'єтнаму постійно збільшувався. У 2019 р. серед 18 млн іноземних туристів, які відвідали В'єтнам, найбільше було саме гостей з Китаю – 5,8 млн, що становило 32,2% від загальної кількості іноземців, що відвідали країну, та «нульовим пацієнтом» у В'єтнамі виявився саме китаєць, який приїхав туди з Уханя у січні 2020 р. відвідати сина. Був високий ризик широкого проникнення вірусу з Китаю до В'єтнаму [9].

По-друге, В'єтнам – країна з відносно невеликою територією, на якій мешкає майже 100-мільйонне населення. Він входить у двадцятку найбільш густонаселених держав світу. Велику частину країни займають гори та пагорби, на рівнини припадає $\frac{1}{4}$ частина, де зосереджено приблизно $\frac{3}{4}$ населення країни [10, с. 16]. Висока густота населення посилює комунікативні зв'язки і, як наслідок, підвищує ймовірність зараження. По-третє, незважаючи на те, що протягом останніх десятиліть В'єтнам показував одні з найвищих темпів розвитку економіки (2019 р. – 7,2% [11]), поки

за своїми економічними можливостями він не може зрівнятися з передовими країнами світу.

За даними Світового Банку на 2020 рік, дохід на душу населення у В'єтнамі склав 8651 дол. США (для порівняння – у Сінгапурі – найбагатшій країні організації АСЕАН, куди входить й В'єтнам, – 98 526 дол.).

Наведемо дані про ВВП на душу населення у країнах АСЕАН у таблиці 3:

Таблиця 3

ВВП на душу населення у країнах АСЕАН (2020 рік, за даними Світового Банку)

Країна	ВВП на душу населення (2020 рік, за даними Світового Банку, у доларах США, за паритетною купівельною спроможністю (purchasing power parity, PPP))
Сінгапур	98 526
Бруней	65 662
Малайзія	27 887
Тайланд	18 236
Індонезія	12 074
В'єтнам	8 651
Філіппіни	8 390
Лаос	8 235
М'янма	4 794
Камбоджа	4 422

Джерело: [12]

Це означає, що В'єтнам не має значних фінансових і матеріальних ресурсів, необхідних для створення надійної системи охо-

рони здоров'я. Немає достатніх засобів для масового тестування населення. Незважаючи на ці та деякі інші несприятливі обставини, в'єтнамській владі вдалося мінімізувати кількість випадків зараження коронавірусом у країні. Успіх боротьби із поширенням COVID-19 залежить від комплексу факторів. У кожній країні є свій набір цих факторів. Вони стосуються різних сторін життя конкретного суспільства: економічного, політичного, культурного, історичного, кліматичного, географічного тощо.

Пандемія стала викликом для швидко зростаючої економіки В'єтнаму. У прогнозах на 2020 рік стверджувалось, що темпи зростання ВВП В'єтнаму складуть 6,8%, але у другому кварталі 2020 року вони знизилися до 0,36% (гарний показник в умовах пандемії, але найгірший показник для в'єтнамської економіки за останні 35 років) [13].

Пандемія та її обмеження негативно позначилися на зайнятості населення. За даними Головного статистичного управління В'єтнаму, понад 30 млн. робітників постраждали у розпал так званого «локдауну» у квітні. Найсильніше постраждали громадяни, зайняті в секторі послуг (72%), за ними слідує співробітники промислового та будівельного сектора (67,8%), а також зайняті у сільському, лісовому господарстві та рибальстві (25,1%) [14]. Безумовно, завдяки поступовому зняттю обмежень більшість підприємств, а також представників малого та середнього бізнесу відновили свою роботу, так само як і їхні наймані співробітники.

В'єтнам відзначений у світових засобах масової інформації як одна з країн із найкраще організованими програмами санітарно-епідеміологічного контролю, разом із Індонезією, Сінгапуром та Тайванем, які мають значно вищий рівень захворюваності на коронавірусну хворобу, ніж В'єтнам. Незважаючи на нижчий, чим у більшості перерахованих вище азійських країн, економічний та технологічний потенціал, реакція В'єтнаму на епідемію коронавірусу отримала визнання за її безпосередність, ефективність та прозорість, на відміну від передбачуваного приховування розмірів епідемії в Китаї та непередбачуваності до епідемії у США, та в європейських країнах [15; 16].

Заходи державного регулювання з метою подолання негативних наслідків пандемії COVID-19

В'єтнам розпочав підготовку до можливої епідемії коронавірусної хвороби ще в середині грудня 2019 року. Прем'єр-міністр

В'єтнаму Нгуен Суан Фук наказав вжити заходів щодо запобігання поширення та протидії розповсюдженню хвороби у В'єтнамі, а також попередити громадян В'єтнаму про небезпеку відвідування місцевостей, де фіксуються випадки коронавірусної хвороби. Заступник міністра охорони здоров'я країни До Сюань Туен повідомив, що уряд В'єтнаму розглядає можливість закриття кордону з Китаєм як необхідний захід задля запобігання проникненню вірусу COVID-19. За даними представника ВООЗ у В'єтнамі Кі Дон Парк, перші тренувальні заняття щодо оцінки ризику поширення коронавірусу в країні проведено у В'єтнамі ще в середині січня 2020 року, коли лише з'явилися повідомлення про перші випадки хвороби в Китаї. 24 січня, за два дні після виявлення першого випадку хвороби в країні, адміністрація цивільної авіації країни скасувала всі рейси як до, так і з Уханя [17; 18].

У лютому 2020 року міністерство освіти В'єтнаму призупинило навчання у всіх учбових закладах країни до кінця березня у відповідності до проведення карантинних заходів по всій країні. Згодом призупинення навчання в учбових закладах продовжили до середини квітня до подальших розпоряджень. Для запобігання поширенню інфекції у країні прийняті досить агресивні методи, зокрема сувора ізоляція на 14 днів усіх контактних осіб із заборонаю будь-якого контакту з іншими особами (за оцінками деяких експертів, цей період міг становити від 20 до 40 діб), до заходів з патрулювання та нагляду за дотриманням карантину залучаються підрозділи Народної Армії В'єтнаму [19].

10 квітня 2020 року уряд В'єтнаму ухвалив пакет фінансової підтримки на 1 трильйон в'єтнамських донгів (2,6 мільярдів доларів США) для безпосередньої фінансової підтримки громадян, які відчувають економічні труднощі внаслідок пандемії коронавірусної хвороби. Цю допомогу можуть отримати працівники, які не зуміли укласти необхідний для роботи трудовий договір, працівники з неповною зайнятістю, непрацюючі громадяни, які не отримують виплат по безробіттю, підприємства, які втратили прибутки під час епідемії, працедавці, окремі домогосподарства, а також особи, які мають заслуги перед державою. Проте виплата пакетів у зв'язку з низкою причин часто затримується або виплата проводиться зі значними перешкодами [20].

Постраждала від пандемії COVID-19 також й туристична галузь, доходи від якої складають майже 9% ВВП країни. З березня 2020 р.

В'єтнам зупинив в'їзд усіх іноземців до країни, щоб запобігти розповсюдженню коронавірусу (захід не розповсюджувався на дипломатів, чиновників, іноземних інвесторів, експертів та кваліфікованих працівників).

На фоні обмежень міжнародного туризму влада В'єтнаму вирішили розвивати внутрішній туризм, щоб підтримати економіку країни.

Крім того, розглядаючи статистичні показники, слід відмітити, що В'єтнам знаходиться у набагато кращому стані, ніж ряд країн регіону. При збереженні ефективного контролю за ситуацією з коронавірусом країна цілком здатна подолати негативний ефект COVID-19. Це також відкриває можливості для В'єтнаму по залученню у країну нових компаній, які намагаються продовжити виробництво у більш стабільних умовах.

У даному випадку також повинні допомогти й пакети економічних стимулів, які були прийняті у В'єтнамі у березні 2020 р. Влада надавала підтримку компаніям, які зіткнулися з наслідками пандемії, надаючи їм відстрочку на виплату податків, скорочуючи платню за оренду нерухомості, а також надаючи кредитні пільги. Загальний обсяг пакету стимулів складає 27 трлн. в'єтнамських донгів (1,16 млрд. дол) [21].

Державний банк В'єтнаму також знизив ставки за кредитами та депозитами, які були деноміновані у догах на 0,25–1,00% в залежності від термінів погашення. У свою чергу, ряд комерційних банків також знизили процентні ставки для підприємств, які постраждали від COVID-19. Слід відмітити також й рішення Мінфіну В'єтнаму про звільнення від податку на імпорт хірургічних масок, дезінфікуючих засобів, сировини для масок, а також інших необхідних матеріалів та обладнання для запобігання пандемії COVID-19 [22].

Крім того, у В'єтнамі було швидко налагоджено виробництво необхідної кількості захисних масок. Швейна промисловість В'єтнаму дуже швидко було переорієнтовано і випуск захисних костюмів. Що стало одним із результатів системи ефективного управління у В'єтнамі. Влада заявляла про можливість В'єтнаму виробляти до 5,72 млн штук хірургічних масок на день [23].

В результаті було вирішено питання їх дефіциту: маски продаються в усіх аптеках за мінімальними цінами. Крім того, В'єтнам здійснив постачання масок у Росію, США, Японію, країни Західної Європи. Невипадково В'єтнам почали називати «світовою фабрикою з виробництва масок», – він отримав заклади

на їх виробництво від різних країн. Необхідно прийняти до уваги також й медичний аспект. В'єтнам має досвід протидії «атипічної пневмонії» (SARS) 2003 року, цей досвід став у нагоді в нинішніх умовах: влада знала, як слід реагувати, які управлінські заходи треба вжити. Крім того, існує точка зору, згідно якій більшість населення деяких країн вже набуло імунітету до високо агресивних штамів минулих років, у тому числі й до SARS [24].

Якщо проаналізувати соціальні показники COVID-19 у В'єтнамі, то можна зробити висновки, що, незважаючи на все ще відносно низький економічний, технологічний, медичний рівень країни (хоча й В'єтнам постійно покращував свої соціально-економічні показники протягом останніх 30 років), країні вдалось суттєво обмежити розповсюдження пандемії COVID-19. Наведемо статистичні дані у таблиці 4:

Таблиця 4
Соціальні Показники COVID-19 у В'єтнамі (станом на 24.06.2022)

Показник	Кількість
Смерті від COVID-19	43 084
Підтверджені захворювання на COVID-19	10 742 234
Повністю вакциновані	80 592 402
Відсоток повністю вакцинованих від загальної кількості населення	81,35 %
Смерті від COVID-19 на мільйон населення	442,62

Джерела: [25; 26]

Проведемо порівняння соціальних показників COVID-19 з іншими країнами-сусідами В'єтнаму по Південно-Східній Азії. Дані наведемо у таблиці 5:

Таким чином, підсумовуючи, можна виділити наступні антикризові заходи влади В'єтнаму у боротьбі з пандемією COVID-19:

1) В'єтнамська влада зробила ставку на жорсткий карантин і виявлення всіх ланок інфекційних ланцюжків, причому значно раніше, ніж у Китаї, де до режиму домашньої ізоляції вдалися тільки як останній крайній мірі. У В'єтнамі вже 13 лютого 2020р. перевели на тритижневий жорсткий карантин ціле десятитисячне селище поблизу Ханюю. У той час на всю країну було лише 10 виявлених випадків зараження коронавірусом.

2) У В'єтнамі стали з самого початку реєструвати осіб не лише з найближчого, але й

Таблиця 5

Соціальні показники COVID-19 у В'єтнамі у порівнянні з Китаєм та країнами Південно-Східної Азії (станом на 24.06.2022 р.)

Країна	Смерті від COVID-19 (станом на)	Підтверджені захворювання на COVID-19 (станом на)	Відсоток повністю вакцинованих від загальної кількості населення (станом на)	Смерті від COVID-19 на мільйон населення
В'єтнам	43 084	10 742 234	81,35%	442,62
Китай	14 624	2,122,283	87,54%	10,36
Тайланд	30 559	4,509,541	75,33%	437,81
Малайзія	35 745	4,552,359	82,16 %	1 097
Лаос	757	210,233	67,83 %	104,04
Камбоджа	3 056	136,262	83,49 %	182,79
Індонезія	156 711	6,076,894	60,25 %	575,62
Україна (для порівняння)	112 459	5,040,518	36,96 %	715,17

Джерела: [27; 28]

далекого оточення інфікованої людини. На відміну, наприклад, від Німеччини, де беруть під нагляд лише того, хто вступав у безпосередній контакт із зараженими, у В'єтнамі враховують можливі зв'язки до четвертого коліна. Тією чи іншою мірою всім тим, хто потенційно міг заразитися, обмежують можливості пересування та соціальних контактів. Вже на початковому етапі людей, які приїжджали з країн, уражених пандемією коронавірусу, садили на двотижневий карантин. Університети та школи у В'єтнамі закрили ще на початку лютого 2020 року.

3) Велика роль у обмеженні епідемії коронавірусу була відведена у В'єтнамі добре оснащеним органам безпеки. Практично у кожному кварталі, у кожному провулку та у кожному селі є або представники спецслужб, або добровільні інформатори компартії. Армія одразу виділила на боротьбу з вірусом як солдатів, так й матеріальні резерви, та мобільні медсанчастини. Тотальний контроль нікому у В'єтнамі не дозволяє уникнути заходів, наказаних урядом [29].

Висновки із цього дослідження і дальші перспективи в цьому напрямку:

1) В'єтнам, незважаючи на все ще відносно слабкий економічний базис – виявився спроможним дуже ефективно боротися з короно-вірусною пандемією.

2) Економіка В'єтнаму змогла краще інших подолати економічні труднощі, пов'язані з пандемією – сильне державне регулювання, ефективні заходи уряду і т.і., – допомогли еко-

номіці В'єтнаму запобігти економічному спаду у 2020 році (на відміну від більшості країн світу). Зростання ВВП В'єтнаму у 2020 році хоча й уповільнилось у порівнянні з попередніми роками, тим не менш, склало 2,9%.

Те, що В'єтнам відносно малими силами та засобами зміг швидко зупинити у себе розповсюдження COVID-19, є позитивним фактором для відновлення економіки. В'єтнам раніше інших зміг почати налагоджувати економічне життя, яке, звичайно, виявилася розбалансованою. Тільки в одному місті Хошиміні, важливому промисловому центрі країни, протягом перших 4 місяців 2020 р. було закрито 18 тис. підприємств. Знизилися обсяги зовнішньої торгівлі, зокрема, було припинено експорт рису.

3) Влада В'єтнаму оперативно реагувала на виклики пандемії:

- переорієнтація зовнішньої торгівлі на нові ринки;

- на фоні обмежень міжнародного туризму влада В'єтнаму вирішили розвивати внутрішній туризм, щоб підтримати економіку країни;

- надання підтримки компаніям, які зіткнулися з наслідками пандемії;

- ефективна протиепідемічна політика у галузі медицини та налагодження виробництва відповідної медичної та протиепідемічної продукції;

4) Досвід В'єтнаму може бути корисний для багатьох країн світу, в тому числі і для України, у багатьох аспектах: у державній

підтримці підприємств та державному регулюванню економіки під час кризи, викликаною пандемією, у мобілізації медичної сфери держави в умовах пандемії, тощо.

Узагальнюючи вищевикладене, можна сказати, що завдяки досить успішним заходам щодо протидії поширенню COVID-19 та підтримці економічного зростання у В'єтнаму є можливість вже зараз пробувати механізми адаптації до нової пост-пандемічної епохи, що

стосується не лише економіки, а й галузі охорони здоров'я. Мінімізація масштабів поширення інфекції у країні – це, безумовно, великий успіх, але кінцевий результат боротьби з коронавірусом багато в чому визначатимуться станом економіки після завершення пандемії у світі. Ще належить оцінити, наскільки серйозними виявляться наслідки від вжитих обмежувальних заходів для економічного розвитку тієї чи іншої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Найденов Н. В. Теоретические основы регулирования экономики в условиях пандемии COVID-19. *Журнал об экономических науках "Бенефициар"*. 2020. № 70. С. 12–17.
2. Alemanno A. Taming COVID-19 by Regulation: An Opportunity for Self-Reflection. *European Journal of Risk Regulation*. 2020. № 11. PP. 187–194.
3. Wilson J. The economic impact of coronavirus: analysis from Imperial experts. *Imperial Colledge London*. 2020. URL: <https://www.imperial.ac.uk/news/196514/the-economic-impact-coronavirus-analysis-from/> (дата звернення: 20.04.2022).
4. Economics in the time of COVID-19. *VoxEU*. 2020. URL: <https://voxeu.org/content/economics-time-covid-19> (дата звернення: 20.02.2022).
5. Nguyen D. Vietnam growth among Asia's highest despite Covid-19 slump: ADB. *VN Express International*. URL: <https://e.vnexpress.net/news/business/data-speaks/vietnam-growth-among-asia-s-highest-despite-covid-19-slump-adb-4079002.html> (дата звернення: 28.02.2022).
6. *Countryeconomy*. URL: countryeconomy.com (дата звернення: 05.03.2022).
7. *Statista*. URL: <https://www.statista.com> (дата звернення: 07.03.2022).
8. Аналитическая записка: Последствия COVID-19 для Юго-Восточной Азии, июль 2020 года / Организация Объединенных Наций. 2020. 32с.
9. Lê P. Two pneumonia patients from Wuhan have been admitted to Thiorei Hospital. *VnExpress*. URL: <https://vnexpress.net/dich-viem-phoi-corona/hai-nguoi-viem-phoi-vu-han-cach-ly-tai-benh-vien-cho-ray-4046299.html> (дата звернення: 12.03.2022).
10. Современный Вьетнам. Справочник. Москва : ИД «ФОРУМ», 2015. 368 с.
11. Vietnam GDP – Gross Domestic Product. *countryeconomy.com*. URL: <https://countryeconomy.com/gdp/vietnam> (дата звернення: 15.03.2022).
12. List of countries by GDP (PPP) per capita. *Wikipedia: the free encyclopedia*. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(PPP\)_per_capita](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_capita) (дата звернення: 16.03.2022).
13. Morriset J. Vietnam must boost new drivers of growth to avoid the COVID-19 economic trap. *World Bank blogs*. URL: <https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/vietnam-must-boost-new-drivers-growth-avoid-covid-19-economic-trap> (дата звернення: 18.03.2022).
14. REPORT ON THE IMPACT OF THE COVID-19 ON LABOUR AND EMPLOYMENT SITUATION IN VIETNAM. *General Statistics Office*. URL: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/07/report-on-the-impact-of-the-covid-19-on-labour-and-employment-situation-in-viet-nam/> (дата звернення: 20.03.2022).
15. Sullivan M. In Vietnam, There Have Been Fewer Than 300 COVID-19 Cases And No Deaths. *Here's Why. npr.org*. URL: <https://www.npr.org/sections/coronavirus-live-updates/2020/04/16/835748673/in-vietnam-there-have-been-fewer-than-300-covid-19-cases-and-no-deaths-heres-why?> (дата звернення: 16.04.2022).
16. Prime Minister reveals plans to fight the deadly coronavirus. *Vietnamnews*. URL: <https://vietnamnews.vn/society/591570/prime-minister-reveals-plans-to-fight-the-deadly-coronavirus.html> (дата звернення: 18.04.2022).
17. Hà M. Việt Nam hủy toàn bộ chuyến bay đi, đến Vũ Hán vì dịch viêm phổi cấp. *Thanh Nien*. URL: <https://thanhvien.vn/viet-nam-huy-toan-bo-chuyen-bay-di-den-vu-han-vi-dich-viem-phoi-cap-post919892.html> (дата звернення: 27.04.2022).
18. Hùng T. Việt Nam hủy toàn bộ chuyến bay đi, đến Vũ Hán vì dịch viêm phổi cấp. *Saigon Online*. URL: <https://www.sgpp.org.vn/sinh-vien-tiep-tuc-ngghi-hoc-hoan-thi-645500.html> (дата звернення: 28.04.2022).
19. Triển khai gói hỗ trợ 62 ngàn tỷ đồng: Công khai, minh bạch, không để trục lợi chính sách. *Ministry of Labour, War Invalids and Social Affairs*. URL: <http://www.molisa.gov.vn/Pages/tintuc/chitiet.aspx?tintucID=222483> (дата звернення: 02.05.2022).

20. COVID-19 in Vietnam: Travel Updates and Restrictions. *Vietnam Briefing*. URL: <https://www.vietnam-briefing.com/news/covid-19-vietnam-travel-updates-restrictions.html/#:~:text=Vietnam%20has%20suspended%20the%20entry,the%20spread%20of%20COVID%2D19.&text=The%20measure%20applies%20to%20those,or%20paperwork%20until%20September%2030> (дата звернення: 03.05.2022).
21. Khanh V. UPDATE 1-Vietnamese central bank to cut rates Tuesday to help virus-hit economy. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/vietnam-economy-rates-idUSL4N2B94ER> (дата звернення: 15.05.2022).
22. Vietnam can produce 5.72 mln surgical masks a day -government statement. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-vietnam/vietnam-can-produce-572-mln-surgical-masks-a-day-government-statementidUSL3N2BX306> (дата звернення: 30.05.2022).
23. Nikulina E. Vietnam is ready to help the world fight the coronavirus. *Sputnik Vietnam*. URL: <https://vn.sputniknews.com/opinion/202004188944703-viet-nam-san-sang-ho-tro-bao-ve-the-gioi-chong-coronavirus> (дата звернення: 30.05.2022).
24. Жуйков Б. От чего зависит распространение коронавируса и летальность. *ТрВ-Наука*. URL: <https://trv-science.ru/2020/04/ot-chego-zavisit-rasprostranenie-koronavirusa-i-letalnost/> (дата звернення: 30.05.2022).
25. Vietnam – COVID-19 – Coronavirus crisis. *Countryeconomy.com*. URL: <https://countryeconomy.com/others/coronavirus/vietnam> (дата звернення: 30.05.2022).
26. Статистика вакцинации от коронавируса (COVID-19) во Вьетнаме. *Мінфін України*. URL: <https://index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/vaccination/vietnam/> (дата звернення: 01.06.2022).
27. *Countryeconomy.com*. URL: countryeconomy.com (дата звернення: 05.06.2022).
28. Statista. URL: <https://www.statista.com> (дата звернення: 07.06.2022).
29. В чем секрет успеха Вьетнама в борьбе с коронавирусом. *Deutsche Welle*. URL: <https://www.dw.com/ru/%D0%B2-%D1%87%D0%B5%D0%BC-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%82-%D1%83%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%85%D0%B0-%D0%B2%D1%8C%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B2-%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%8C%D0%B1%D0%B5-%D1%81-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BE%D0%B> (дата звернення: 16.07.2022)

REFERENCES:

- Naydionov N. V. (2020) Teoreticheskiye osnovy regulirovaniya ekonokiki v usloviyah pandemii COVID-19 [Theoretical foundations of economic regulation in the context of the COVID-19 pandemic. Beneficiary]. *Zhurnal ob ekonomicheskikh naukah "Benefitsiar" – Journal of Economic Sciences "Beneficiary"*, 70, 12–17. (in Russian)
- Alemanno A. (2020) Taming COVID-19 by Regulation: An Opportunity for Self-Reflection. *European Journal of Risk Regulation*. № 11. PP. 187–194.
- Wilson J. (2020) The economic impact of coronavirus: analysis from Imperial experts. *Imperial Colledge London*. Available at: <https://www.imperial.ac.uk/news/196514/the-economic-impact-coronavirus-analysis-from>.
- Economics in the time of COVID-19. *VoxEU*. 2020. Available at: <https://voxeu.org/content/economics-time-covid-19>.
- Nguyen D. Vietnam growth among Asia's highest despite Covid-19 slump: ADB. *VN Express International*. Available at: <https://e.vnexpress.net/news/business/data-speaks/vietnam-growth-among-asia-s-highest-despite-covid-19-slump-ADB-4079002.html>.
- Countryeconomy.com*. Available at: countryeconomy.com.
- Statista. Available at: <https://www.statista.com>.
- Analiticheskaya zapiska: Posledstviya COVID-19 dlia Jugo-Vostochnoj Azii, ijul 2020 goda/Organizatsia Objedinionnyh Natsij, 2020 [Consequences of COVID-19 for Southeast Asia, July 2020 / United Nations Organization]. (in Russian)
- Lê P. Two pneumonia patients from Wuhan have been admitted to Thiorei Hospital. *VnExpress*. Available at: <https://vnexpress.net/dich-viem-phoi-corona/hai-nguoi-viem-phoi-vu-han-cach-ly-tai-benh-vien-cho-ray-4046299.html>.
- Sovremennyy Vietnam (2015) Spravochnik [Modern Vietnam. Reference book]. Moscow: Forum Publishing House. (in Russian)
- Vietnam GDP – Gross Domestic Product. *countryeconomy.com*. Available at: <https://countryeconomy.com/gdp/vietnam>.
- List of countries by GDP (PPP) per capit. *Wikipedia: the free encyclopedia*. Available at: [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(PPP\)_per_capita](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_per_capita)
- Morriset J. Vietnam must boost new drivers of growth to avoid the COVID-19 economic trap. *World Bank blogs*. Available at: <https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/vietnam-must-boost-new-drivers-growth-avoid-covid-19-economic-trap>.

14. REPORT ON THE IMPACT OF THE COVID-19 ON LABOUR AND EMPLOYMENT SITUATION IN VIETNAM. *General Statistics Office*. Available at: <https://www.gso.gov.vn/en/data-and-statistics/2020/07/report-on-the-impact-of-the-covid-19-on-labour-and-employment-situation-in-viet-nam>.
15. Sullivan M. In Vietnam, There Have Been Fewer Than 300 COVID-19 Cases And No Deaths. *Here's Why*. *npr.org*. Available at: <https://www.npr.org/sections/coronavirus-live-updates/2020/04/16/835748673/in-vietnam-there-have-been-fewer-than-300-covid-19-cases-and-no-deaths-heres-why?>
16. Prime Minister reveals plans to fight the deadly coronavirus. *Vietnamnews*. Available at: <https://vietnamnews.vn/society/591570/prime-minister-reveals-plans-to-fight-the-deadly-coronavirus.html>.
17. Hà M. Việt Nam hủy toàn bộ chuyến bay đi, đến Vũ Hán vì dịch viêm phổi cấp. *Thanh Nien*. Available at: <https://thanhvien.vn/viet-nam-huy-toan-bo-chuyen-bay-di-den-vu-han-vi-dich-viem-phoi-cap-post919892.html>.
18. Hùng T. Việt Nam hủy toàn bộ chuyến bay đi, đến Vũ Hán vì dịch viêm phổi cấp. *Saigon Online*. Available at: <https://www.sgpp.org.vn/sinh-vien-tiep-tuc-nghi-hoc-hoan-thi-645500.html>.
19. Triển khai gói hỗ trợ 62 ngàn tỷ đồng: Công khai, minh bạch, không để trục lợi chính sách. *Ministry of Labour, War Invalids and Social Affairs*. Available at: <http://www.molisa.gov.vn/Pages/tintuc/chitiet.aspx?tintucID=222483>.
20. COVID-19 in Vietnam: Travel Updates and Restrictions. *Vietnam Briefing*. Available at: <https://www.vietnam-briefing.com/news/covid-19-vietnam-travel-updates-restrictions.html/#:~:text=Vietnam%20has%20suspended%20the%20entry,the%20spread%20of%20COVID%2D19.&text=The%20measure%20applies%20to%20those,or%20paperwork%20until%20September%202030>.
21. Khanh V. UPDATE 1-Vietnamese central bank to cut rates Tuesday to help virus-hit economy. *Reuters*. Available at: <https://www.reuters.com/article/vietnam-economy-rates-idUSL4N2B94ER>.
22. Vietnam can produce 5.72 mln surgical masks a day -government statement. *Reuters*. Available at: <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-vietnam/vietnam-can-produce-572-mln-surgical-masks-a-day-government-statementidUSL3N2BX306>.
23. Nikulina E. Vietnam is ready to help the world fight the coronavirus. *Sputnik Vietnam*. Available at: <https://vn.sputniknews.com/opinion/202004188944703-viet-nam-san-sang-ho-tro-bao-ve-the-gioi-chong-coronavirus>.
24. Zhujkov B. Ot chego zavisit rasprostranenie koronavirusa i letalnost. *TrV-Nauka* [What does the spread of coronavirus and lethality depend on? *TrV-Nauka*]. Available at: <https://trv-science.ru/2020/04/ot-chego-zavisit-rasprostranenie-koronavirusa-i-letalnost>.
25. Vietnam – COVID-19 – Coronavirus crisis. *Countryeconomy.com*. Available at: <https://countryeconomy.com/others/coronavirus/vietnam>
26. Statistika vakcinatsii ot koronavirusa (COVID-19) vo Vietname. *Minfin Ukrainy*. Available at: <https://index.minfin.com.ua/reference/coronavirus/vaccination/vietnam>.
27. *Countryeconomy*. Available at: countryeconomy.com.
28. *Statista*. Available at: <https://www.statista.com>.
29. V chiom secret uspeha Vietnama v borbe s koronavirusom. *Deutsche Welle*. Available at: <https://www.dw.com/ru/%D0%B2-%D1%87%D0%B5%D0%BC-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D1%82-%D1%83%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%85%D0%B0-%D0%B2%D1%8C%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B2-%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%8C%D0%B1%D0%B5-%D1%81-%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%80%D1%83%D1%81%D0%BE%D0%BC/a-53234072>.